

ПРЕЛАЗНИ ИЗВЕШТАЈ О МОНИТОРИНГУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ТОКОМ ИЗВОЂЕЊА РАДОВА бр.1

СУСЕК – РЕЗИМЕ РЕЗУЛТАТА

Увод

Главни циљ овог извештаја о животној средини током радова је да се обрати пажња на основне вредности главних параметара идентификованих током израде EMRbW. Ове вредности су установљене током Почетне фазе и служиће као основа за процену утицаја хидротехничких радова на животну средину.

Према Пројектном задатку (ToR), један Извештај о мониторингу на свака 3 месеца мора бити припремљен од почетка радова до краја радова на сваком критичном сектору (на критичним секторима на којима се обављају багерски радови) и до почетка Периода обавештења о грешкама (за критичне секторе на којима су изграђене хидротехничке грађевине), идентификујући све промене у параметрима животне средине у поређењу са основним вредностима утврђеним у Извештају о мониторингу животне средине пре радова, такође указујући на разлоге за ове промене, као и њихов дугорочни утицај на интегритет погођених подручја.

Радови на Сусеку су почели 28.августа 2020., али нису приведени крају до краја новембра 2020, стога је овај извештај неопходан да би се утврдило тренутно стање животне средине након три месеца.

Извештај бр.1 о мониторингу животне средине обухвата следеће области:

- Хидроморфологија
- Квалитет воде и наноса
- Отпад
- Биологија
 - Фитопланктон
 - Макрозообентос
 - Вегетација (*Limosella aquatica*)
 - Птице (*Charadrius dubius* and *Riparia riparia*)
 - Рибе (*Acipenser ruthenus*)
- Развој вегетације и приобалних подручја
- Заштићена подручја и еколошке мреже

У табели испод, приказани су радови који ће се извршити на критичном сектору Сусек и њихова тачна локација према Главном пројекту:

Бр.	Назив критичног сектора	Врста радова	Стационажа од	до
	Сусек	Багерски радови II	1285 + 000	1283+950
		Багерски радови I	1282+650	1282+050

Извештај приказује стање животне средине након три месеца радова, у складу са ставкама из Пројектног задатка (ToR).

Опис градилишта

Сусек је једини критични сектор на којем се тренутно одвијају радови. Багеровање подручја II је завршено 26.октобра након чега је извршено батиметријско мерење, а пловила су премештена узводно ка подручју I. Багерски радови на подручју I су у току од 27.октобра 2020.

Плутајућа баржа са грађевинским материјалом користи се као привремено складиште чврстог материјала попут челичне арматуре (арматурна шипка), а нове ролне геотекстила се налазе у фолији у канцеларији на реци.

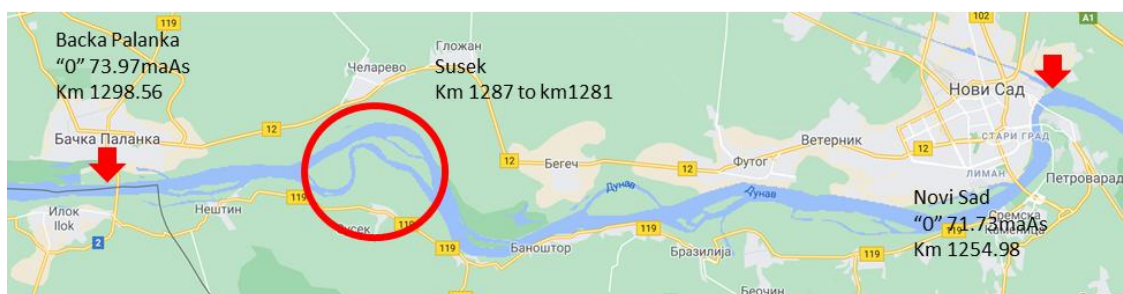
Статус радова након 3 месеца

Грађевински радови на сектору 18 (Сусек) нису завршени. Табела испод приказује тренутно стање за сваку планирану активност по грађевини.

Бр.	Активност	Статус
1	Подручје багеровања I+II - Постављање геодетских белега	Завршено
2	Подручје багеровања I+II - Мерење	Завршено
3	Подручје багеровања I+II - Обрада геодетских података	Завршено
4	Подручје багеровања I+II - Припрема цртежа	Завршено
5	Подручје багеровања II - Багеровање са депоновањем	ЗАВРШЕНО (датум завршетка 26.10.2020)
6	Подручје багеровања I - Багеровање са депоновањем	У току

Контекст пројекта

Деоница Сусек се налази између две водомерне станице Бачка Паланка и Нови Сад.

Сектор Сусек се налази између Бачке Паланке и Новог Сада. Добио је име по селу Сусек, које се налази у пограничној зони с Хрватском. Цела површина има ванредну вредност у погледу биодиверзитета и природне баштине.

Основна карактеристика сектора су велики број ада и дуга речна кривина с постепеним смањењем радијуса ка излазу. Судећи по броју ада и регулационих радова, сектор Сусек делује да је историјски гледано био врло динамичан и тежак за пловидбу. Нештинска ада је највећа ада и обухваћена је парком природе „Полој“. Канал у коме се одвија пловидба се пружа дуж леве обале. Због специфичног течења у кривини, нанос се исталожава на унутрашњој страни кривине и тако сужава пловидбени канал. Спољашња страна кривине је заштићена обалоутврдом док се на унутрашњој страни налази напер у облику слова Т и преграда између Нештинске аде и десне обале Дунава.

Мониторинг квалитета воде

Детаљан план мониторинга квалитета воде и наноса приказан је настао је у складу са планом мониторинга из Почетног извештаја, али и у складу са тренутно важећим динамичким планом и предвиђањем да ће радни период бити дужи него што је планирано.

Редовно праћење квалитета воде врши се сваког трећег месеца (четири пута годишње), док се додатно праћење спроводи чешће. Током додатних мониторинг кампања одређују се параметри као што су температура, TSS и минерално уље. Додатни мониторинг ових параметара није предвиђен у Почетном извештају за локације на којима се изводе грађевински радови, већ само тамо где се обављају багерски радови и депоновање наноса. Међутим, SEM тим је закључио да би додатни мониторинг могао бити користан за преглед ситуације током извођења радова.

У фази извођења радова спроведена је укупно једна редовна кампања мониторинга (новембар, 18/11/2020), на локацији Сусек 1, с тим да је на обе локације, Сусек 1 и Сусек 2, у јулу месецу (30/07/2020) извршена још једна кампања мониторинга непосредно пре почетка радова, будући да је претходна кампања испитивања пре почетка радова била пре три године, а ово је прва локација на којој се изводе радови на ископавању (багеровању) и депоновању наноса унутар реке Дунав. Стога је Надзор желео да провери стање ствари на терену. У међувремену, извршена је једна додатна анализа воде, истовремено са редовним анализама. За кратке анализе, узорак воде је узет узводно од градилишта.

У међувремену, 8 узорака воде у 6 кампања узето је за додатне анализе у току извођења радова на локацији Сусек 2, где су прво започети и сада већ завршени радови, и 5 узорака воде у 3 кампање на локацији Сусек 1, где су радови још увек у току. Узорци су узимани низводно од места депоновања наноса, док су узорци на локацији Сусек 1 узети и узводно и низводно од места депоновања на дан 09/10/2020 како би се направила контролна анализа.

Мониторинг наноса

У фази извођења радова спроведена је укупно једна кампања узорковања на локацији Сусек 1, у исто време када су узимани и узорци воде на дан 18/11/2020.

На обе локације, Сусек 1 и Сусек 2, извршена је додатна кампања узорковања непосредно пре почетка радова у јулу месецу (30/07/2020), као и у случају воде.

Приказ резултата квалитета воде и наноса

Резултати добијени током **прве редовне кампање узорковања** спроведене 18.11.2020. године на локацији Сусек 1 показују да квалитет узорака воде, узетих и анализираних са три различите дубине (0,5; 4,0; 6,0 m), није био другачији од квалитета узорака

анализираних у претходним кампањама, како у оквиру овог Пројекта (референтне вредности) тако и званичних кампања.

Резултати физичко-хемијских анализа показују да квалитет воде Дунава на локацији Сусек 1 (дубина 0,5 m) доминантно одговара квалитету вода I класе, осим за параметре нитрати и БПК₅ који одговарају квалитету вода II класе. Укупни азот и амонијум јон припадају III класи.

У погледу микробиолошке класификације квалитета наведеног узорка може се закључити да воде Дунава на локацији Сусек 1, припадају I класи за колиформне бактерије фекалног порекла и за цревне ентерококе; укупне колиформне бактерије припадају II класи и за аеробне хетеротрофе одговарају III класи површинских вода.

Резултати физичко-хемијских анализа показују да квалитет воде Дунава на локацији Сусек 1 (дубина 4,0 m) доминантно одговара квалитету вода I класе, осим за параметре нитрати и БПК₅ који одговарају квалитету вода II класе. Укупни азот, амонијум јон и олово припадају III класи.

У погледу микробиолошке класификације квалитета наведеног узорка може се закључити да воде Дунава на локацији Сусек 1, припадају II класи за укупне колиформне бактерије и за цревне ентерококе; колиформне бактерије фекалног порекла припадају III класи и за аеробне хетеротрофе одговарају IV класи површинских вода.

Резултати физичко-хемијских анализа показују да квалитет воде Дунава на локацији Сусек 1 (дубина 6,0 m) доминантно одговара квалитету вода I класе, осим за параметре нитрати и БПК₅ који одговарају квалитету вода II класе. Укупни азот, амонијум јон и олово припадају III класи.

У погледу микробиолошке класификације квалитета наведеног узорка може се закључити да воде Дунава на локацији Сусек 1, припадају III класи за укупне колиформне бактерије и за цревне ентерококе; колиформне бактерије фекалног порекла и аеробне хетеротрофе одговарају IV класи површинских вода.

Резултати добијени током **прве редовне кампање узорковања извршене након завршетка радова на локацији Сусек 2**, дана 18/11/2020, показују да квалитет узорка воде реке Дунав на локацији Сусек 2, узетих и анализираних са три различите дубине (0,5; 2,5; 6,0 m), низводно од места депозитовања наноса, није био другачији од квалитета узорка анализираних у претходним кампањама, како у оквиру овог Пројекта (референтне вредности) тако и званичних кампања.

Резултати физичко-хемијских анализа показују да квалитет воде Дунава на локацији Сусек 2 (дубина 0,5 m) доминантно одговара квалитету вода I класе, осим за параметре нитрати и укупан фосфор који одговарају квалитету вода II класе. Укупни азот, БПК₅ и амонијум јон припадају III класи.

У погледу микробиолошке класификације квалитета наведеног узорка може се закључити да воде Дунава на локацији Сусек 2, припадају II класи за укупне колиформне бактерије и за колиформне бактерије фекалног порекла; цревне ентерококе припадају III класи; и аеробне хетеротрофе одговарају IV класи површинских вода.

Резултати физичко-хемијских анализа показују да квалитет воде Дунава на локацији Сусек 2 (дубина 2,5 m) доминантно одговара квалитету вода I класе, осим за параметре нитрати и БПК₅ који одговарају квалитету вода II класе. Укупни азот и амонијум јон припадају III класи.

У погледу микробиолошке класификације квалитета наведеног узорка може се закључити да воде Дунава на локацији Сусек 2, припадају I класи за цревне ентерококе, за

колиформне бактерије фекалног порекла припадају II класи; укупне колиформне бактерије припадају III класи и аеробне хетеротрофе одговарају IV класи површинских вода.

Резултати физичко-хемијских анализа показују да квалитет воде Дунава на локацији Сусек 2 (дубина 6,0 m) доминантно одговара квалитету вода I класе, осим за параметре нитрати, БПК₅ и укупан фосфор који одговарају квалитету вода II класе. Укупни азот и амонијум јон припадају III класи.

У погледу микробиолошке класификације квалитета наведеног узорка може се закључити да воде Дунава на локацији Сусек 2, припадају II класи за укупне колиформне бактерије и за колиформне бактерије фекалног порекла; цревне ентерококе припадају и аеробне хетеротрофе одговарају IV класи површинских вода.

У ТОКУ ИЗВОЂЕЊА РАДОВА

SUS 1 – 0,5 m	18/11/2020	I	I	I	II			III	II	I	III	I	I							II	I	I	IV
SUS 1 – 4,0 m	18/11/2020	I	I	I	II			III	II	I	III	I	I							II	III	II	IV
SUS 1 – 6,0 m	18/11/2020	I	I	I	II			III	II	I	III	I	I							III	IV	III	IV

НАКОН ЗАВРШЕТКА РАДОВА

SUS 2 – 0,5 m	18/11/2020	I	I	I	III			III	II	I	III	II	II							III	III	II	IV
SUS 2 – 2,5 m	18/11/2020	I	I	I	II			III	II	I	III	I	II							III	II	I	IV
SUS 2 – 4,0 m	18/11/2020	I	I	I	III			III	II	I	III	II	I							II	II	III	I

Квалитет параметара температуре, суспендованих материја и минералних уља додатно узетог узорка одговара класи I квалитета воде:

СЕКТОР	МЕСТО УЗОРКОВАЊА И ОБЈЕКТИ НА СЕКТОРУ	РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА КВАЛИТЕТА ВОДЕ У РАЗЛИЧИТИМ КАМПАЊАМА																						
		30.7.2020.	07.09.2020.	09.09.2020.	17.9.2020.	9.10.2020.	17.10.2020.	9.11.2020.	14.11.2020.	18.11.2020.														
		температура (°C) / суспендоване материје (mg/l) / минерална уља (mg/l)																						
СУСЕК 1	Место узорковања 1 - узводно																							
	Ископавање/депоновање																							
	Место узорковања 2 - низводно	21,3	18	<5,0				9	16	<0,1	10	18	<0,1	11,8	2	<5,0								
	дубина 2,0 m													10,5	2	<5,0								
дубина 4,0 m													10	19	<5,0									
СУСЕК 2	Место узорковања 3 - узводно						12,6	20	<0,1															
	Ископавање/депоновање																							
	Место узорковања 4 - низводно	21,4	8	<5,0	20,6	40	<0,1	20,4	16	0,3	19,4	30	<0,1	12,6	26	<0,1	12,4	20	<0,1			11	11	<5,0
	дубина 2,5 m																					10,5	14	<5,0
дубина 6,0 m																					10,5	13	<5,0	

ЛЕГЕНДА: I КЛАСА II КЛАСА III КЛАСА IV КЛАСА

Резултати испитивања вредности параметара квалитета наноса добијени током кампања додатног поновљеног мониторинга, у фази непосредно пре извођења радова, обављених 30/07/2020 на локацијама Сусек 1 и Сусек 2, показују да су вредности свих испитиваних параметара испод прописаних граничних вредности, а већина њих није ни детектована.

Резултати испитивања вредности параметара квалитета наноса добијени током кампања редовног мониторинга, **у фази извођења радова**, обављених 18/11/2020 на локацији Сусек 1, показују да су вредности свих испитиваних параметара испод прописаних граничних вредности, а већина њих није ни детектована.

Такође, резултати испитивања вредности параметара квалитета наноса добијени током кампања редовног мониторинга, **у фази након завршетка радова**, обављених 18/11/2020на локацији Сусек 2, показују да су вредности свих испитиваних параметара испод прописаних граничних вредности, а већина њих није ни детектована, односно да се налазе на нивоу природног фона.

Отпад

Током овог периода, извршене су редовне контроле са циљем откривања неконтролисаних испуста, отпада или загађења. Праћење је извршено визуелном контролом са брода и анализом воде.

Закључци показују да су утврђене превентивне мере праћене од стране WKSC те стога у том периоду није било пропуста везаних за испусте или отпад.

Фитопланктон

Ово је типична структура заједнице фитопланктона за ову сезону. Структура заједнице била је равномерна по дубини и међу локалитетима.

Макрозообентос

Укупно су пронађене четири врсте из два рода.

На речној обали и у плиткој води, шкољке су биле представљене са неколико угинулих јединки из родова *Corbicula* и *Dreissena*.

Пронађене шкољке у седименту се могу приказати збирно по локацијама узорковања:

Сусек 1, место ископавања – *Dreissena polymorpha* (четири јединке), *Dreissena rostriformis bugensis* (1) и *Corbicula fluminea* (1)

Сусек 1, место депоновања – *Dreissena polymorpha* (2)

Сусек 2, место ископавања – *Dreissena polymorpha* (4) и *Corbicula fluminea* (1)

Сусек 2, место депоновања – *Dreissena polymorpha* (11) и *Corbicula fluminea* (3)

Сектор	<i>Unio</i> sp.	Остале врсте
Сектор 18 Сусек	Нема јединки	<i>Corbicula fluminea</i> <i>Corbicula fluminalis</i> <i>Dreissena polymorpha</i> <i>Dreissena rostriformis bugensis</i>

Птице

Популација птица је била оскудна у квалитативном и квантитативном смислу. Доминантна врста је Дивља патка (*Anas platyrhynchos*), са око 10 јединки. Једна јединка Великог корморана (*Phalacrocorax carbo*) и Водомара (*Alcedo atthis*) су биле у лету. Лабуд грбац (*Cygnus olor*) је био присутан, као и обично. Такође, једна врста са једном јединком, али око 150 m од речне обале, је забележена – Обични фазан (*Phasianus colchicus*), као одрасли мужјак.

Сектор	<i>Charadrius dubius</i>	<i>Riparia riparia</i>	Остале врсте
Сектор 18 Сусек	--	--	<i>Anas platyrhynchos</i> <i>Phalacrocorax carbo</i> <i>Phasianus colchicus</i> <i>Alcedo atthis</i> <i>Cygnus olor</i>

Рибе

У стајаћим и повлачећој мрежи није ухваћена ниједна јединка рибе. У електрориболову је ухваћена једна јединка Бодорке (*Rutilus rutilus*).

Сектор	<i>Acipenser ruthenus</i>	Остале врсте
Сектор 18 Сусек	Нема јединки	<i>Rutilus rutilus</i> (једна јединка)

Макровегетација

Биљни појас дуж леве речне обале је у добром вегетационом статусу. Коренов систем и станиште са углавном сачувани. *Salix alba* доминира у броју јединки дуж појаса. Неке јединке те врсте су делимично поплављене. *Fraxinus* sp. је дубље у станишту. *Amorpha fruticosa* има много јединки. Зељасте врсте имају солидан диверзитет између речне обале и насипа. Пионирска и ефемерна вегетација периодично поплављених обала је присутна дуж речне обале. Осенченост у овом тренутку је око 70%.

Сектор	Врста: <i>Limosella aquatica</i>	Остале врсте
Сектор 18 Сусек	Нема резултата	<i>Populus alba</i> <i>Salix alba</i> <i>Fraxinus</i> sp. <i>Robinia pseudoacacia</i> <i>Amorpha fruticosa</i> <i>Rumex obtusifolius</i> <i>Tussilago farfara</i> <i>Ranunculus</i> sp. <i>Urtica dioica</i> <i>Stellaria media</i> <i>Morus</i> sp. <i>Chelidonium majus</i> <i>Asclepias syriaca</i>

		<p><i>Symphytum sp.</i> <i>Aristolochia sp.</i> <i>Corylus sp.</i> <i>Pastinaca sp.</i> <i>Erigeron sp.</i></p>
--	--	---

Биљке

Ниједна јединка врста *Limosella aquatica* и *Lindernia palustris* није пронађена

Сектор	Врста: <i>Limosella aquatica</i> Врста: <i>Lindernia palustris</i>
Сектор 18 Сусек	Нема резултата

Развој вегетације

Главни биљни појас се простире од линије воде до пута испод насипа, што је око 30 m. Зељасте и дрвенасте врсте имају повољне услове за развој у смислу влажности и сенке. Неке врсте су веома близу воде или су у води. Главна карактеристика речне обале је то да нема ерозије зато што је обала веома ниска и прелаз ка води је постепен. Субмерзне макрофите су присутне, нарочито у подручјима са дубљим песком. Свака биљна врста је представљена другом фамилијом, осим у три случаја где две врсте припадају истој фамилији: *Populus* и *Salix* у *Salicaceae*, *Robinia* и *Amorpha* у *Fabaceae* и *Tussilago* и *Erigeron* у *Asteraceae*. Све присутне биљне фамилије су *Salicaceae*, *Oleaceae*, *Fabaceae*, *Polygonaceae*, *Asteraceae*, *Ranunculaceae*, *Urticaceae*, *Caryophyllaceae*, *Moraceae*, *Papaveraceae*, *Asclepiadaceae*, *Boraginaceae*, *Aristolochiaceae*, *Betulaceae* и *Apiaceae*.

Приобално подручје

Биљно станиште, у неким подручјима, је делимично промењено услед изградње чврстих грађевина. Птице се јављају са неколико уобичајених родова, доминантно са Дивљом патком (*Anas platyrhynchos*) и једном јединком Великог корморана (*Phalacrocorax carbo*). Једна јединка Обичног фазана (*Phasianus colchicus*) је уочена, али не тако близу подручја истраживања. Кичмењаци су представљени са неколико јединки Велике зелене жабе (*Pelophylax ridibundus*) и једном мртвом јединком Белоушке (*Natrix natrix*). На више стабала видљиве су активности стругања у доњем делу стабала од стране дабара (*Castor fiber*). Нека подручја станишта су под великом влагом или су под водом или су периодично плављена. Гљиве из 3-4 рода расту на остацима стабала у распадању.

Заштићено подручје

У складу са Извештајем о процени утицаја на животну средину (одељак 3.8 и из Анекса VII Извештаја о процени утицаја на животну средину), заштићена подручја која могу бити под утицајем радова на Критичном сектору Сусек су представљена у следећој табели:

Сектор 18	Заштићено подручје
Сусек	Парк природе „Бегечка јама“

Negative effects over the Nature Park “Begeč swamp”, due to the activities of this project, are not expected due to long distance between dredging zones and position of “Begeč swamp”.

Еколошка мрежа

У складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС” бр. 102/2010), у ширем подручју радне зоне се налази један Еколошки коридор међународног значаја у Републици Србији – Парк природе „Бегечка јама“.

Резиме резултата

Након теренских истраживања у новембру 2017., августу 2018. године, као и у јулу, августу и новембру 2020., пронађене су следеће циљне врсте **на сектору Сусек**:

Период	Макрозообентос <i>Unio</i> sp.	Рибе <i>Acipenser ruthenus</i>	Биљке <i>Limosella aquatica</i>	Биљке <i>Lindernia palustris</i>	Птице <i>Riparia riparia</i>	Птице <i>Charadrius dubius</i>
новембар 2017	-	-	-	-	-	-
август 2018	-	-	-	-	-	-
јул 2020	-	-	-	-	-	-
август 2020	-	-	-	-	-	-
новембар 2020	-	-	-	-	-	-

Резиме главних утицаја на сектору током овог периода

На овом сектору, активности багеровања су дефинисане у два одвојена подподручја.

Током ова три месеца, активности су биле фокусиране на багерске радове на подсектору II који су завршени, док су радови на подсектору I у току. Активности мониторинга у овом периоду биле су фокусиране на одређивање потенцијалних утицаја на биолошке параметре и параметре воде и седимента, због чињенице да ће утицаји на хидроморфологију бити анализирани чим радови буду завршени.

Према подацима објашњеним у претходним одељцима, неколико мониторинга је извршено током ових месеци, а последњи од њих након завршена три месеца од почетка радова на Сусеку. Добијени резултати су били упоређени са подацима уврштеним у Извештај о мониторингу животне средине пре извођења радова.

Што се тиче воде и наноса, након ова три месеца може се закључити да нема значајног утицаја на ове параметре. Добијени резултати током теренских истраживања у новембру значајно су слични претходним. Ово се може протумачити да радови не утичу на квалитет воде и седимента у близини критичног сектора Сусек.

Са становишта биологије, резултати показују да природа није захваћена радовима. Добијени резултати, до сада, су у складу са нормалним стањем током сваке сезоне, што се нарочито односи на птице и биљке..

Имајући у виду да се радови изводе са воде, приобална вегетација која постоји на обалама реке не трпи никакав утицај, осим мање прашине која се ствара по лишћу. Овај утицај се не може избећи јер углавном зависи од правца ветра. Међутим, она није значајна и општи статус приобалних станишта остаје у добрим условима.

Ниједна од јединки заштићених врста биљака није била погођена током ових месеци, а ни дивље животиње нису погођене присуством машина и радника. Заштићене врсте птица на Сусеку нису откривене ни у једном од теренских истраживања.

Заштитне и корективне мере

Током ових месеци извршене су следеће мере ублажавања како би се смањили или избегли описани штетни утицаји који произлазе из предложених пројектних активности:

- Потврђено је одсуство речне шкољке (*Unio sp*) у близини радног подручја;
- Извршено је праћење изливања и суспендованих концентрација током извођења радова. Ако се установи прекорачење критичне концентрације, треба смањити интензитет рада;
- Праћен је утицај радова на вегетацију која окружује радни простор
- Праћене су промене, ако их је било, код популације дивљих животиња око радних подручја, фокусираних на главне врсте наведене у ЕИА.

Закључци и препоруке

Радови који се тренутно изводе на критичном сектору Сусек прате методе и препоруке везане за заштиту животне средине које су садржане у Извештају о процени утицаја на животну средину и званичној одлуци. Такође, WKSC је извршио еколошке мере садржане у тендерским спецификацијама, а узимајући у обзир закључке из Почетног извештаја. Мониторинг животне средине започет је у истом тренутку када и радови, а сматра се једним од најважнијих елемената Пројекта. Захваљујући томе, мере које спроводи WKSC и континуирани надзор воде ка превенцији негативних утицаја по природу.

Главна препорука је да се настави са снажним и континуираним праћењем до краја радова на овом сектору. Ако се појави било какав негативан утицај, потребно је да Надзорни тим за заштиту животне средине одмах реагује како би се предузеле најприкладније корективне мере.